

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

4817

Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre l'adequació projecte d'explotació i establiment benefici Sa Pedrera, TM Santanyí. (56a/16)

En relació amb l'assumpte de referència, i en el tràmit de consulta preceptiva a l'òrgan ambiental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 6 d'abril de 2017,

" DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

El projecte objecte del present informe es tramita segons la llei 21/2013, de 9 de desembre d'avaluacions ambientals i es trobaria inclòs dins l'Annex I, grup 2.a. Pedreres: restauració i/o extracció de la Llei 11/2016, de 17 d'agost d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Per la qual cosa, i d'acord amb la Circular del Conseller sobre tramitació de les avaluacions ambientals, després d'haver estat sotmesa a avaluació d'impacte ambiental ordinària, amb caràcter previ a la seva autorització administrativa, procedeix formular la seva declaració d'impacte ambiental d'acord amb l'article 41 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluacions ambientals.

Per altra banda, al projecte li és d'aplicació la Disposició transitòria primera de la Llei 10/2014, d'1 d'octubre, d'ordenació minera de les Illes Balears de procediment per actualitzar i regularitzar els drets miners.

1. Antecedents

Respecte a la tramitació ambiental, tal com s'indica a l'article 33.2 amb caràcter previ a l'inici del procediment d'avaluació amb caràcter potestatiu, el promotor podrà sol·licitar, d'acord amb l'article 34, que l'òrgan ambiental elabori el document d'abast de l'EsIA, la qual cosa no s'ha sol·licitat.

2. Informació del projecte

El promotor del projecte és Son Sart SL i l'òrgan substantiu el Servei de Mines de la Direcció General de Política Industrial del Govern Balear.

L'objecte del projecte és la regularització de la pedrera existent "Sa Pedrera" d'acord amb la Llei 10/2014, d'1 d'octubre d'ordenació minera de les Illes Balears.

L'actuació s'ubica en les parcel·les 1205, 1206, 1207 i 1208 del polígon 10, en el terme municipal de Santanyí, a uns 1,5 km al nord-est del nucli urbà. La superfície total és d'aproximadament 2,8 ha. S'accedeix a la pedrera a través d'un camí situat entre km 52-53 de la carretera Ma-19.

A l'addenda del projecte i l'estudi d'impacte ambiental s'indica que les superfícies de les edificacions existents a la pedrera són:

-A, F i G: Nau primer procés de tall, segon procés de tall, vestidors i bany amb una superfície del conjunt de 552,15m²

-B: generadors elèctrics de 45m²

-C zona de tractament de residus i reaprofitament de l'aigua de 143,46m²

-D: Nau primer procés de tall de 139,94m²

-E: Selecció i classificació del material de 275,80m²

-H: taller de maquinària pesada de 46,67m²

-I Estructura dipòsit d'aigua d'uns 13,76m²

A més de les instal·lacions anteriors a la fotografia aèria del 2015 s'observa a la zona nord-oest de la instal·lació una altra estructura mòbil d'uns 80m².

La superfície aproximada total d'edificacions és de 1216,78m². Cal indicar que es desconeix el volum de les mateixes.

La instal·lació de benefici té la següent maquinària: una pala, una retroexcavadora, dues carretilles, una pala mixta, la maquinària per arrabassar consta d'una perforadora, una talladora de fil i una màquina per fer rases.

A l'explotació no existeixen pistes, només accés a la plaça i als bancs.

Hi ha un sondeig ubicat a la parcel·la amb referència AAS 2806, d'ús domèstic, que s'utilitza a la pedrera per operacions de refrigeració i neteja, s'estima un volum d'aigua de 3.500m³ anuals comptant l'aigua reutilitzada, per la qual cosa s'estima que el cabal d'aigua estreta del pou és de 250m³/any. L'aigua emprada es destina a unes basses on es separen els fangs que s'utilitzaran per a la restauració de la pedrera i l'aigua es reutilitza a la mateixa instal·lació.

Es disposa d'una fossa sèptica de formigó de tres cossos amb una capacitat de 3.000l, la qual es buida per empresa autoritzada periòdicament.

L'explotació disposa d'una concessió d'explotació de la roca ornamental explotada "pedra de Santanyí" que es considera un recurs de la secció C de la Llei de Mines. La concessió té el núm. 2242 i va ser atorgada pel Ministeri d'Indústria el 12 de juliol de 1993, per un període de 30 anys prorrogables per períodes iguals fins a un màxim de 90 anys.

Per la qual cosa el primer període de vigència venç el 12 de juliol de 2023, dins aquest període només s'esperen consumir la fase 1a i 2a dels projectes d'explotació i restauració.

Se sol·licita la primera pròrroga de 30 anys, aconseguint així l'aprofitament total del recurs existent a la propietat en 6 fases.

La totalitat de l'extensió del pla d'explotació és de 28.539m²

Es preveu un volum d'extracció d'ara fins al tancament de 112.163m³.

La duració de l'explotació es preveu en 38 anys a comptar des de 2015 és a dir fins al 2053.

S'estima una producció vendible de 3.750 t/any amb una producció màxima del recurs de 5.000 t/any.

RESUM FASES D'EXPLOTACIÓ

Fase	m ²	m ³	Tones extretes	Tones útils	anys
1	572	1.098	10.245,00	5.122,50	1,37
2	4.245	31.837	79.592,50	39.796,25	10,61
3	1.992	16.932	42.330,00	21.165,00	5,64
4	3.504	29.784	74.460,00	37.230,00	9,93
5	1.814	14.512	36.280,00	18.140,00	4,84
6	1.875	15.000	37.500,00	18.750,00	5
TOTALES		112.163	280.407,50	140.203,75	37,39

El mètode d'explotació és:

-A cel obert amb bancs baixos i paral·lelepípedes, les fases d'explotació i restauració es succeeixen en l'espai i en el temps. Els bancs tenen una altura que oscil·larà entre 6-10m, existint un sol banc d'explotació.

-Etapla d'arrabassament primari, amb talladora de fil diamantat, rosadora i perforadora, que es refrigeren amb aigua.

-Els blocs estrets es duen a la zona de tall mitjançant pala o retroexcavadora.

-A les instal·lacions de benefici de la pedrera els blocs de roca sofreixen el primer tractament de tall i polit.

-Es carreguen a camions mitjançant pala carregadora mentre que els acabats es realitzen a una fàbrica fora de la pedrera.

El manteniment i reparació de maquinària es dur a terme a les zones dels tallers cobertes i formigonades.

Totes les màquines es refrigeren amb aigua, la qual cosa també disminueix l'emissió de pols. La neteja dels llots que es generen es realitza periòdicament amb pala i s'emmagatzemen per a la seva posterior reutilització a la restauració.

Totes les instal·lacions elèctriques s'alimenten a través de quatre grups electrògens, també existeixen tres dipòsits de gasoli de tipus superficial, de doble paret, propietat del subministrador de combustible.

Respecte al projecte de restauració cal indicar que atès el material de que es tracta s'estimen unes pèrdues d'un 50% del material extret, el qual s'acumula per reutilitzar a la fase de restauració.

La recuperació morfològica es realitzarà mitjançant el reompliment total dels forats fins la recuperació de la topografia original.

A la següent tabla es pot ver un resum d'elles. RESUM FASES DE RESTAURACIÓ					
Fase	m ²	m ³ EXTRETS	m ³ REBLIMENT PROPI	m ³ REBLIMENT EXTERN	anys
1	3.640	30.940	15.470,00	15.470,00	1,37
2	4.245	31.837	15.918,50	15.918,50	10,61
3	1.992	16.932	8.466,00	8.466,00	5,64
4	3.504	29.784	14.892,00	14.892,00	9,93
5	1.814	14.512	7.256,00	7.256,00	4,84
6	1.875	15.000	7.500,00	7.500,00	5
	TOTALES	139.005	69.502,50	69.502,50	37,39

Totals 17.070m²

Posteriorment es realitzarà la revegetació amb espècies herbàcies, arbustives (mata), ullastres,...per revegetar amb l'hàbitat de garriga.

La densitat de plantació recomanable és de 400 a 500 peus per hectàrea, d'espècies arbòries, mentre que per les espècies arbustives i herbàcies es preveu hidrosembra amb dosis de 10.000 a 20.000 llavors per ha.

Es preveuen 69.502m³ de reompliment amb material propi i el mateix volum amb material extern, a més es preveu l'aportació de 853,5m³ de terra vegetal, 854 unitats d'ullastres i 25.606 llavors per hidrosembra. A més del material de rebuig de la pròpia activitat els residus que s'utilitzin per a la restauració hauran de ser inerts

Les instal·lacions seran desmantellades del lloc al finalitzar les labors extractives; els elements útils seran guardats dins naus per a la seva reutilització per la propietat i la resta seran lliurats a gestor autoritzat.

El projecte no es troba dins àrea d'interès miner.

Cal indicar que la pedrera Sa Pedrera forma part d'una unitat d'explotació juntament amb la pedrera de Can Picó, tenen el mateix explotador i comparteixen o poden compartir els medis humans i materials. La pedrera de Can Picó es tracta d'una pedrera en règim de lloguer que venç d'aquí 12 anys (inclosa la restauració) per la qual cosa es justifica que la primera fase d'explotació de "Sa Pedrera" s'ha allargat en el temps i no s'ha extret molt de producte atès que s'ha estimat més explotar la pedrera que tenen llogada i no de la que són propietaris. Aquest fet justifica la poca extracció que s'ha dut a terme en aquesta primera fase d'explotació a "Sa Pedrera".

El promotor indica que a la parcel·la 1204 que se situa adjacent a les parcel·les objecte del projecte i que és propietat de l'explotador, no es realitza cap activitat relacionada amb l'explotació minera i que queda fora d'aquest projecte.

3. Elements ambientals significatius de l'entorn del projecte

El projecte s'ubica a sòl classificat com a sòl rústic general, fora d'àrea de prevenció de riscos, fora d'àrea de protecció territorial, a àrea amb vulnerabilitat d'aqüífers moderada.

Consultat l'IDEIB no s'observen ni hàbitats ni espècies protegides ni catalogades, ni la presència de cursos d'aigua ni béns d'interès catalogat (BIC) a la zona d'actuació.

La parcel·la es troba envoltada per parcel·les agrícoles de secà amb presència d'ametllers, garrovers principalment, que configuren el paisatge característics del pla de Mallorca.

L'entrada es troba a la part nord-est de la carretera MA-19 a uns 177m lineals.

A l'EsIA es descriu el medi actual, el qual es troba molt antropitzat per l'activitat que s'ha dut a terme des del 1993 caracteritzat per un sòl fortament compactat pel pas de maquinària, amb algunes taques de vegetació amb espècies ruderals no catalogades ni protegides i la barrera de xiprers a la zona sud-oriental de la parcel·la, no s'observen espècies de fauna protegida ni catalogada.

4. Resum del procés d'avaluació

4.1 Actuacions prèvies (art. 34 de la Llei 21/2013).

Al ser potestativa la fase prèvia de consultes aquesta no ha estat sol·licitada pel promotor.

4.2 Tramitació

A la base de dades de la CMAIB figura l'expedient núm. 39993/93 "Cantera de marés en finca Sa Pedrera" en qual compte amb acord desfavorable de la Comissió de 29/07/1993, on s'indica que [...] "atès que es tracta de l'obertura d'una nova pedrera i que encara no està aprovat el Pla Director Sectorial de Pedreres de Balears, no pareix procedent aprovar dita obertura.

El Comitè d'AIA considerant la moratòria existent fins l'aprovació del PDS de Pedreres emet Dictamen ambiental desfavorable."

Al document d'esmena presentat pel promotor en data 13/02/2016 s'indica que s'ha d'observar que l'informe de l'expedient del 1993 no té un caràcter tècnic sinó que es fonamenta en què no s'ha aprovat el PDS de Pedreres i s'aplica una moratòria.

D'acord amb la disposició transitòria segona de la Llei 10/2014 d'ordenació minera de les IB, "en el cas d'explotacions mineres el projecte de les quals, en la seva totalitat o en una part, no hagin obtingut la Declaració d'impacte ambiental favorable, han de sol·licitar aquesta Declaració en el termini de sis mesos des de l'endemà de l'entrada en vigència d'aquesta llei."

Per la qual cosa el projecte d'execució i restauració de "Sa Pedrera" se sotmeten al tràmit d'avaluació ambiental ordinària d'acord amb la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

4.3 Fase d'informació pública i de consultes

En el BOIB núm. 4 de 9 de gener de 2016 es publica que el projecte i l'EsIA se sotmeten a informació pública durant un termini de trenta dies.

Consultes administracions públiques

Durant l'exposició pública s'ha consultat a les administracions i persones següents, no s'ha rebut resposta de cap administració:

- Direcció General de Recursos hídrics. Servei d'Aigües Superficials en data 16 de desembre de 2015.
- Direcció General de Recursos hídrics. Servei d'Estudis i Planificació en data 16 de desembre de 2015.
- Servei de Planificació de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat en data 16 de desembre de 2015.
- Departament de Territori del CIM en data 16 de desembre de 2015
- Ajuntament de Santanyí en data 16 de desembre de 2015

A l'expedient es compta amb l'informe que fa referència al compliment del PDS de Pedreres de 8 de juliol de 2016.

Al·legacions

El Servei de Mines, en el seu ofici de dia 7 d'abril de 2016, indica que s'adjunta còpia de l'al·legació de MAC Insular presentada durant el tràmit d'exposició pública del projecte amb registre d'entrada a la Conselleria de Treball, Indústria i Energia de 12 de febrer de 2016, on s'indica que s'ignora el Pla Director Sectorial de Residus de Construcció-Demolició (PDSRCD) i que per això no es garanteix l'adequat compliment del mateix; el tractament previ de tots els residus de Construcció-Demolició produïts a aquesta illa, que puguin ser emprats com a reompliment de pedrera és competència exclusiva del servei públic insularitzat que gestiona de Mac-Insular. Sol·licita que es limiti l'abast de l'autorització i es prohibeixi restaurar la pedrera amb material que no provingui de les instal·lacions de Mac.

En data 04 d'abril de 2016 el Sr. Jaime Fernández Homar dona resposta a aquesta al·legació indicant que “el material de reompliment necessari per restaurar provindrà un 50% de la pròpia explotació i en un 50% d'aportacions externes que en tot cas, hauran de ser inerts d'acord amb la legislació vigent. Provedran d'excavacions, desmunts o plantes de tractament de RCD's.

No s'han realitzat consultes transfronteres al no considerar-se necessari.

5. Anàlisi tècnic de l'expedient

5.1 Alternatives

Alternatives: segons l'EIA de juny de 2015 aportat s'han considerat les següents alternatives pel desenvolupament del projecte:

-Alternativa 0. Continuar amb la línia actual d'explotació.

-Alternativa 1. Explotació fins consumir la quadrícula d'explotació de 19,2 ha.

-Alternativa 2. Continuar amb l'explotació i restauració mitjançant la creació d'una llacuna artificial dins el buit deixat per l'activitat extractiva.

-Alternativa 3. Adopció del projecte objecte d'estudi que inclou la regularització exigida per la Llei 10/2014, la pròrroga de l'explotació dins els termes legalment prevists i la restauració de la zona mitjançant la recuperació del perfil original.

En aquest apartat es fa un anàlisi dels impactes ambientals potencials sobre els factors abiòtics, biòtics i antròpics de cada alternativa i una ponderació dels mateixos arribant a la conclusió de que l'Alternativa 3 és la que comparativament presenta un impacte potencial global més reduït, i per tant, la més sostenible des d'un punt de vista mediambiental.

Concretament, s'assenyala que l'Alternativa 0 és inviable des del punt de vista de la normativa vigent que obliga a l'actualització i regularització dels drets miners així com el seguiment del procediment d'avaluació d'impacte ambiental. Des del punt de vista ambiental és una opció descartable donat que els projecte d'explotació i el pla de restauració no estan adaptats als canons vigents en matèria ambiental.

L'Alternativa 1 suposa un major consum de territori per unitat de temps que la resta d'alternatives, i per tant, es tractaria de l'opció menys adequada des del punt de vista ambiental.

L'alternativa 2 amb la formació d'una llacuna artificial implicaria la impermeabilització prèvia de la zona mitjançant argiles i requeriria el desviament de lleres d'aigua o utilització de sondeig pel corresponent compliment, la qual cosa no sembla factible.

Finalment, l'Alternativa 3 seleccionada suposa una restauració més acord amb l'entorn i més sostenible des d'un punt de vista ambiental respecte a l'Alternativa 2.

5.2 Principals impactes de l'alternativa escollida

Els principals impactes negatius es produeixen a la fase d'explotació

Els impactes negatius prevists en la fase d'execució del projecte es deriven principalment de l'excavació, funcionament de la maquinària, circulació de vehicles i maquinària, talls dels blocs de roca i les operacions de benefici que afecten als següents factors: energia, fauna, hàbitat, qualitat acústica i de l'aire, etc.

Els principals impactes positius incideixen principalment sobre la indústria, el comerç i l'economia.

Cal destacar els impactes sobre l'atmosfera per l'emissió de partícules i pols, que es considera un impacte compatible atès que s'utilitza aigua per tal d'evitar l'emissió d'aquest. Respecte a la contaminació acústica, cal indicar que no s'utilitzen explosius a la pedrera i que el renou provocat per la maquinària i l'activitat, no supera els 65db a uns 190m de l'activitat. A més s'ha sol·licitat la inscripció de l'explotació com a APCA (activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera)

Els impactes negatius durant la restauració es deriven exclusivament de les tasques de restauració: perfilat, rebliment, explanació previs a la sembra/plantació. Aquests són menys intensos que els impactes generats durant l'explotació, afectant principalment al tipus de sòl, qualitat de l'aire, qualitat acústica, fauna, flora, biodiversitat, hàbitat, energia, residus i ús miner.

Els impactes positius de la restauració incidiran positivament en aquells impactes afectats negativament en l'explotació.

Cal destacar que la fase de restauració es realitza al mateix temps que es dur a terme l'explotació, fase acabada, fase restaurada.

Com a conclusió no es preveuen impactes ambientals crítics que desaconsellin l'execució del projecte, concretament:

-A la fase d'explotació. El modest valor ambiental de l'entorn de la pedrera així com del recinte ocupat per la mateixa, completament alterat per l'activitat existent. El mètode d'explotació (sense l'ús d'explosius, utilitzant maquinària refrigerada per aigua minimitzant les emissions de pols). La realització de les operacions de tallat i polit en la planta de benefici coberta existent en l'explotació. La reutilització de l'aigua de refrigeració de la maquinària. El relatiu allunyament de la cantera dels nuclis urbans. Millores introduïdes en el projecte.

-A la fase de restauració. A més de les anteriors, recalcar el fet que no només s'obté la restitució de la situació original sinó que se millora de forma substancial, al realitzar la restauració per fases amb la creació d'una pleta de garriga en aquest espai.

Per altra banda, a les conclusions de l'Annex paisatgístic inclòs a l'EIA s'indica:

Una valoració quantitativa del paisatge dona com a resultat que l'àrea objecte d'estudi és de "qualitat visual mitjana-baixa" donat el alt grau d'antropització de la zona. En relació a la capacitat d'absorció visual del paisatge l'entorn de la zona és "poc fràgil". La valoració dels impactes previsibles sobre el paisatge es consideren "possiblement significatius" si bé molt a prop dels impactes "no significatius".

5.3 Mesures correctores i seguiment ambiental:

Els projectes d'explotació i restauració, que es fan d'una manera simultània per reducció de l'impacte visual i per motius d'integració paisatgística, ja inclouen algunes mesures principalment dirigides a reduir els impactes derivats del renou, vibracions, contaminants atmosfèrics així com la reducció de la visibilitat de la pedrera. En aquest sentit es conserva l'actual barrera perimetral de xiprers de la finca.

Segons el projecte de restauració no es necessari un Pla de gestió de residus miners donat que no se'n produeixen cap. El producte que no es pot comercialitzar, es guarda a la mateixa pedrera per a la restauració de la mateixa.

Es descriuen mesures addicionals per aplicar durant la fase d'explotació i restauració per tal de minimitzar els impactes durant el desenvolupament dels projectes. Concretament, algunes de les mesures proposades afecten als factors següents:

-Abiòtics: l'excavació i talls dels bloc de roca que es faran amb cura i de manera que el potencial aprofitament del recurs sigui el màxim possible, etc.

-Biòtics: es disposarà de sepiolita o similar a efectes de controlar un eventual abocament accidental, amb posterior recollida de gestor autoritzat. Revegetació preferentment amb llavors o material vegetal dels ecotipus de la zona. S'extremaran les precaucions en els mesos estivals i de major risc d'incendi forestal, etc.

Les instal·lacions de benefici seran desmantellades i els elements aprofitables es reutilitzaran i la resta serà entregat a gestor autoritzat.

Un cop restaurada la zona es realitzarà una inspecció per tal de comprovar que no s'han deixat residus a la zona.

Se presenta un Programa de Vigilància Ambiental (PVA) que té per objecte garantir el correcte funcionament i adequació de les mesures correctores, protectores i compensatòries durant la fase d'explotació i restauració de la pedrera. Aquest se divideix en dues fases, la d'explotació i la de restauració, en aquesta darrera fase es realitzarà un seguiment adequat de la retirada del elements, de la correcta restauració de la coberta vegetal.

S'haurà d'especificar qui és el responsable de dur a terme el PVA, i es considera necessari que es realitzi el seguiment ambiental a l'acabament de cada una de les fases d'explotació per tal que es doni inici a la corresponent fase de restauració.

6. Conclusions

Per tot l'anterior, es proposa formular la declaració d'impacte ambiental favorable a la realització del projecte "Adequació d'explotació, pla de restauració i establiment benefici de Sa Pedrera (núm. 2242) a les parcel·les 1205, 1206, 1207 i 1208 del polígon 10" en el terme municipal de Santanyí promogut per Son Sart SL., al concloure's que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius, sempre que es compleixin les mesures incloses en l'estudi d'impacte ambiental i els condicionants següents:

1. Els dipòsits de gas-oil s'hauran d'ubicar dins cubetes de retenció per tal d'evitar abocaments sobre el sòl.

2. La revegetació es realitzarà amb espècies autòctones i si es possible provinents dels bancs de llavors de l'illa. En cap cas es podran utilitzar espècies al·lòctones.

3. S'haurà d'especificar qui és el responsable que ha de dur a terme el PVA

4. S'haurà de realitzar el seguiment ambiental a l'acabament de cada una de les fases d'explotació per tal que es doni inici a la corresponent

fase de restauració

5. Es realitzarà un seguiment de la correcta restauració del medi a cada una de les fases.

6. Si durant les fases de restauració s'observen peus morts de vegetació o que no prosperen, aquests s'hauran de restituir per altres.

Es recorda que hi ha informe favorable de data 8 de juliol de 2016 d'acompliment del PDS de Pedreres de les IB amb la condició de què per a la fiança de restauració ha de dipositar la quantitat de 91.324,8€ considerats els 228.312m³ de recurs miner explotable durant la vigència de l'actual concessió i la pròrroga per 30 anys més, com estableix la LOMIB a l'article 40 punt 4t.

Aquest DIA s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització."

Palma, 18 d'abril de 2017

El presidente de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

